

Καταδίκη και εξορία του Αγίου Χρυσοστόμου

[Άγιοι - Πατέρες - Γέροντες](#) / [Άγ. Ιωάννης Χρυσόστομος](#) / [Άγιοι - Πατέρες - Γέροντες](#) / [Ορθόδοξη πίστη](#)

Η προσωπικότητα του Αγίου Ιωάννη του Χρυσοστόμου

3. Καταδίκη και εξορία του Χρυσοστόμου

συνέχεια από το προηγούμενο

Η Ψευδοσύνοδος, στην οποία τα άγρια ανθρώπινα πάθη και το αβυσσαλέο μίσος εναντίον ενός συνεπισκόπου τους καθ' όλα αθώου, εθριάμβευσαν, - συχνά ο Θεός επιτρέπει να συκοφαντείται και να αδικείται ο δίκαιος- κατεδίκασε ερήμην τον Χρυσόστομον, τον καθήρεσε και αποφάσισε την εξορία του. Την απόφαση της Ψευδοσυνόδου αυτής επικύρωσε ο αυτοκράτορας.

Για να αποφευχθούν αιματοχυσίες και άλλες συνέπειες των οπαδών του Χρυσοστόμου οδηγήθηκε κρυφά και με στρατιωτική συνοδεία στη Βιθυνία (Πραίνετον). Ο λαός όμως, το πιστόν ποιμνιό του, πληροφορήθηκε τα διαδραματισθέντα και με διαδηλώσεις γύρω από τα ανάκτορα ζητούσε επιμόνως την ανάκληση του Χρυσοστόμου.

Επηκολούθησαν συγκρούσεις με τραυματισμούς και φόνους. Τότε, κατά σύμπτωση, συνέβη ένας μεγάλος σεισμός στην Κωνσταντινούπολη, ο οποίος, εκτός των άλλων καταστροφών γενικότερα, προκάλεσε και στο υπνοδωμάτιο της αυτοκράτειρας κάποιες καταστροφές.

Το γεγονός αυτό η δεισιδαίμων αυτοκράτειρα απέδωσε σε θεία οργή, συνδέοντάς το με την εξορία του Χρυσοστόμου, και συναισθανομένη ενδομύχως την ενοχή της για την σύμπραξή της, στην εξορία του Αγίου ανδρός, έντρομη ζήτησε επιμόνως

από το σύζυγό της αυτοκράτορα Αρκάδιο την ανάκληση του Χρυσοστόμου, την οποία και έκανε δεκτή αμέσως ο σύζυγός της.

Ο Χρυσόστομος όμως ζητούσε να υπάρξει σχετική απόφαση Συνόδου για να επανέλθει, αλλά τέτοια Σύνοδος δεν προλάβαινε τότε να συγκληθεί γιατί οι επίσκοποι μόλις είχαν αναχωρήσει για τις επαρχίες τους μετά την Ψευδοσύνοδο παρά την Δρυν. Και έτσι ο Χρυσόστομος αναγκάστηκε να συμμορφωθεί με την αυτοκρατορική απόφαση, χωρίς απόφαση Συνόδου και να επανέλθει στο θρόνο του.

Η επάνοδος του Χρυσοστόμου ήταν θριαμβευτική και ο λαός του επεφύλαξε λαμπρά υποδοχή· τότε εξεφώνησε εκ του προχείρου ομιλία -αριστούργημα ρητορικής τέχνης και κάλλους- για να τους ευχαριστήσει και στην οποία επαινεί και εγκωμιάζει το ποίμνιό του για τη στάση που τήρησε στην περιπέτεια της εξορίας του και την αφοσίωση που έδειξε στο πρόσωπό του. Σχετικά λέγει· «Τι ποιήσω, ίνα υμίν αξίως αποδώσω της αγάπης την αμοιβήν; Αγαπώ ετοίμως το αίμα μου εκχέειν υπέρ της υμετέρας σωτηρίας».

Έτσι το δίκαιον ανεγνωρίσθη και επεκράτησε, αλλά δυστυχώς μόνον για λίγο. Η επιστροφή και η αποκατάσταση του Χρυσοστόμου στο θρόνο του ήταν μία εύθραυστη ανακωχή. Οι εχθροί του δεν ησύχασαν και τώρα οργανώθηκαν καλύτερα για να έχει επιτυχία η προσπάθειά τους.

Αφορμή δόθηκε από μία ομιλία πάλιν του Χρυσοστόμου στην οποία παρεπονέθη στην Αυτοκράτειρα για τους θορύβους που προκαλούσαν οι εορταστικές εκδηλώσεις, (οι αγώνες και οι χοροί) που γίνονταν για να τιμήσουν την αυτοκράτειρα Ευδοξία, της οποίας ο αργυρός Ανδριάντας στήθηκε κοντά στον Ιερόν Ναόν της Αγίας Σοφίας, απέναντι από το μέγαρο της Συγκλήτου, στην κεντρική αγορά και οι οποίες παρεμπόδισαν την κανονική τέλεση της λατρείας και τις ακολουθίες.

Στο λόγο του ο Χρυσόστομος έλεγξε αυστηρά εκείνους που συμμετείχαν στις εορταστικές εκδηλώσεις και φαίνεται ότι υπήρξε μάλλον σκληρός στις εκφράσεις του και με βαρείς υπαινιγμούς σε βάρος της Ευδοξίας. Ο ιστορικός Σωκράτης γράφων σχετικά αναφέρει την αρχή μιας ομιλίας του που αποδίδεται, όχι χωρίς αντιρρήσεις, στον Χρυσόστομο· «πάλιν Ηρωδιάς μαινεται, πάλιν τaráσσεται, πάλιν ορχείται, πάλιν την κεφαλήν Ιωάννου ζητεί λαβείν επί πίνακι».

Η Ευδοξία και η Αυλή γενικότερα ενοχλήθηκε και οργισμένη με τα λόγια του Χρυσοστόμου ζήτησε από τον σύζυγό της Αρκάδιο να λάβει μέτρα εναντίον του. Πράγματι ο αδύναμος Αρκάδιος συνεκάλεσε νέα τοπική Σύνοδο το 404, η οποία κατεδίκασε και πάλιν τον Χρυσόστομο με την κατηγορία «ως αναλαβόντα τον

θρόνον αυτού ουχί δι' αποφάσεως μείζονος Συνόδου, αλλά δια διαταγής βασιλικής» μόνον και τον εξόρισε στην Κουκουσό της Αρμενίας. Βεβαίως, ο Χρυσόστομος κατέβαλε προσπάθειες και προέβη σε ενέργειες να αποδείξει το δίκαιό του και ότι η καταδίκη και η εξορία ήταν αποτέλεσμα προσωπικής εμπαιθείας των αντιπάλων του επισκόπων, του Θεοφίλου και των ανθρώπων της Αυλής και όχι συνέπεια κανονικών παραβάσεων. Όμως οι ενέργειές του αυτές δεν έφεραν αποτέλεσμα και στις 10 Ιουνίου του 404 οδηγήθηκε στην εξορία.

Ο Χρυσόστομος οδηγείται βιαίως στον τόπο της εξορίας του στις 10 Ιουνίου 404. Η πορεία του μέχρι εκεί ήταν όχι μόνο περιπετειώδης αλλά κυριολεκτικά μαρτυρική, γεμάτη από κακουχίες και δεινοπαθήματα. Οδοιπορεί με συνοδεία σκληροτράχηλων στρατιωτών, άρρωστος με πυρετό και εξουθενωμένος σε δρόμους κακοτράχαλους, τόπους δύσβατους και ορεινούς, άλλοτε με βαρυχειμωνιά και άλλοτε με αφόρητο καύσωνα επάνω στην άγρια φύση της ορεινής Αρμενίας. Ωστόσο και πάλιν έδειξε υπομονή και καρτερικότητα στις κακουχίες του και παράλληλα είχε το κουράγιο να δείχνει ότι δεν τον επηρέαζαν τα δυσάρεστα προσωπικά γεγονότα· από τον τόπο της εξορίας του έγραψε πάμπολλες επιστολές από τις οποίες σώζονται περίπου 242.

Σ' αυτές γράφει προς τους φίλους του τις περιπέτειες του ταξιδιού της εξορίας του και βρίσκει την ευκαιρία να προβάλλει την ηθική αξία των παθημάτων, προτρέποντας όλους στην κατά Χριστόν ζωήν. Όσοι επικοινωνούσαν μαζί του και του έδειχναν τη συμπάθειά τους αποτελούσαν την μόνη παρηγορία και παραμυθία του· σχετικά έλεγε· «Εύδηλον ότι τούτο πολλήν φέρει την παραμυθίαν, το κοινωνούς έχειν της αθυμίας την οικουμένην άπασαν».

Αλλά η επικοινωνία που αναπτύχθηκε με τους φίλους του και η αλληλογραφία μαζί τους ενόχλησε τους εχθρούς του οι οποίοι και αντέδρασαν σκληρά με το να ενεργήσουν και να επιτύχουν την απομάκρυνση και εξορία του σε ακόμη πιο απομεμακρυσμένη περιοχή, στην ερειπωμένη Πιτυούντα, στους πρόποδες του Καυκάσου, κοντά στα παράλια του Πόντου.

Έτσι αρχίζει μία νέα, χειρότερη από την προηγούμενη και ακόμη δυσκολότερη, πορεία του Χρυσοστόμου, μέσα από τραχειές και επικίνδυνες διαβάσεις. Μετά από τρεις μήνες πορεία, εξουθενωμένος πια, φθάνει στα Κόμανα του Πόντου, αλλά οι σωματικές δυνάμεις του, λόγω της εξαντλήσεώς του από τον πυρετό, τον εγκαταλείπουν πλέον τελείως.

Υποβασταζόμενος, οδηγείται στον Ιερό Ναό της πολίχνης, τον 'γιο Βασιλίσκο, όπου, φορώντας ολόλευκη ιερατική στολή, που του έδωσε ο ιερέας του ναού, και κάνοντας το σημείο του σταυρού, εκοινώνησε των Αχράντων Μυστηρίων για

τελευταία φορά, λέγοντας τη συνηθισμένη φράση του: «Δόξα τω Θεώ πάντων ένεκεν» και αμέσως έγειρε το σώμα του στα χέρια του ιερέως και άφησε την τελευταία του πνοή, στις 14 Σεπτεμβρίου του 407.

Πέθανε εξόριστος και καθηρημένος, στα 60 περίπου χρόνια του από τα οποία τα 6-7 έζησε ως ασκητής, τα 6 ως διάκονος, τα 12 ως Πρεσβύτερος, τα 9 και 7 μήνες ως Αρχιεπίσκοπος και τα 3 και 3 μήνες σε εξορία.

Η έκπτωση του Χρυσοστόμου από τον Πατριαρχικό θρόνο προκάλεσε σχίσμα μέσα στην Εκκλησία των οπαδών του «Ιωαννιτών» αποκαλούμενων, οι οποίοι δεν ανεγνώριζαν τον διάδοχόν του –παρά τις επίμονες συστάσεις του να υπακούσουν στους νέους εκκλησιαστικούς άρχοντες και να διαφυλάξουν την ενότητα της Εκκλησίας– καθώς και μεταξύ της Εκκλησίας της Κωνσταντινουπόλεως και των Εκκλησιών της Ρώμης, της Αντιοχείας και της Αλεξανδρείας.

Το σχίσμα αυτό μεταξύ των Εκκλησιών αποκαταστάθηκε αφού οι Εκκλησίες δέχθηκαν να εγγράψουν στα δίπτυχά τους το όνομα του Ιωάννη της Αντιοχείας το 413, της Κωνσταντινουπόλεως επί Αττικού το 417 και της Αλεξανδρείας το 419. Χαρακτηριστική της εμπαιθείας εναντίον του Χρυστοστόμου είναι η φράση του Κυρίλλου «εάν περιλάβετε τον Ιωάννην μεταξύ των επισκόπων διατί δεν περιλαμβάνετε και τον Ιούδα μεταξύ των Αποστόλων»;

Το σχίσμα των «Ιωαννιτών» αποκαταστάθηκε με την ανακομιδήν των λειψάνων του Χρυστοστόμου στην Κωνσταντινούπολη επί Πρόκλου το 438.

Η μεταφορά των λειψάνων (εορτάζεται στις 27 Ιανουαρίου) από τα Κόμανα συνοδεύθηκε με μία επιστολή –διαταγή– του αυτοκράτορα Θεοδοσίου Β΄, υιού του Αρκαδίου και της Ευδοξίας, η οποία έγραφε: «Τω Οικουμενικώ Πατριάρχη Διδασκάλω και Πνευματικώ Πατρί Ιωάννη τω Χρυσοστόμω Θεοδόσιος Βασιλεύς. Νεκρόν ομοίως τοις άλλοις το σώμα το σον είναι νομίσαντες, Πάτερ τίμιε, μετακομίσαι αυτό απλώς προς ημάς και αγαγείν ηβουλήθημεν· δια τούτο και του ποθουμένου δικαίως διημάρτομεν· αλλά συ γε, Πάτερ τιμιώτατε, σύγγνωθι ημίν μετακαλουμένους, ο την μετάνοιαν πάσιν διδάξας· και παισί φιλοπάτορσιν επίδος ημίν σαυτόν και τους ποθούντας σε δια της σης παρουσίας εύφρανον».

Παλλαϊκή υπήρξε η υποδοχή των λειψάνων του· σύσσωμος λαός, κλήρος και μοναχοί με επικεφαλής τον αυτοκράτορα, τους αυλικούς, τη σύγκλητο και όλους τους επισήμους άρχοντες, υποδέχθηκαν και προσκύνησαν με σεβασμό τα λείψανά του, τα οποία συνόδευσαν μέχρι τον ιερό Ναό των Αγίων Αποστόλων. Ήταν πρωτοφανείς οι εκδηλώσεις τιμής, αγάπης και βαθυτάτου σεβασμού από τις μυριάδες του λαού για τον αδικημένο ιεράρχη, στον οποίο είχε ετοιμασθεί

μεγαλοπρεπής τάφος, αντάξιος του μεγαλείου του.

Το φέρετρό του ασπάσθηκε ο ίδιος ο Αυτοκράτορας Θεοδόσιος Β΄, ο οποίος μάλιστα έβγαλε την πορφύρα του το εκάλυψε και, βαθύτατα συγκινημένος και γονατιστός, του ζήτησε συγνώμη για την αδικία που διέπραξαν σε βάρος του οι γονείς του Αρκάδιος και Ευδοξία· και τον παρεκάλεσε να τους συγχωρήσει και να λησμονήσει την αδικία που του έκαναν.

Η μνήμη του εορτάζεται την 13η Νοεμβρίου και την 30η Ιανουαρίου μαζί με τους δύο άλλους μεγάλους Ιεράρχες, Βασίλειον τον Μέγαν και Γρηγόριον τον Θεολόγον.

Και όπως ορθά έχει παρατηρηθεί, οι εορτές των Αγίων αποσκοπούν να γνωρίσουν οι πιστοί τους εορταζομένους Αγίους, τον βίον και τα κατορθώματά τους και να τους μιμηθούν στη δική τους ζωή.

Κατά τον Ιωάννη Χρυσόστομο «εορτή εστίν αγαθών έργων επίδειξις, ψυχής ευλάβεια, πολιτείας ακρίβεια». Τέτοια ήταν η επίγεια ζωή Ιωάννου του Χρυσοστόμου και παρόμοια οφείλει να είναι του κάθε πιστού.

Επί 16 αιώνες συντηρούμενο θαύμα, το άφθαρτο του δέρματος της κεφαλής και το άφθαρτον αριστερό αυτί του Αγίου και η διαρκής ευωδία της κάρας. Βρίσκεται στην Ι.Μ. Βατοπεδίου

Πηγή: sophia-siglitiki.blogspot.gr